

प्रवेश सं०

२०९३०

विषय: असरनारङ्ग

क्रम सं०

नाम—दानातीरुषणम्

ग्रन्थकार

पत्र सं० १-१८

श्लोक सं०

अक्षर सं० (पंक्तौ) ४१ पंक्ति सं० (पृष्ठे) १२

आकार: १०.५ × ४.८

लिपि: देवना.

आवार: काग.

वि० विवरणम् असु.

13720

न. ८३३२

पी० एस० य० पा०—७७ एम० सी० ड०—१६५१—५० ०००

॥५८॥ श्री गोवायनमः ॥ श्री हल्मत्यनमः ॥ श्री सरस्वत्यनमः ॥ अपरानेतिरुप्यते ॥ तत्रदान प्रशंसात्सारपुण्ड्रान
 दा न अद्धिकैकिवित्तदश्यते तुवनत्रयोदानेन प्राप्तत्वर्गः श्रीर्द्दनवत्त्वयतो तानेन नाशत्त्वयतिव्याघिर्वैनवेश्य
 तिं दानेन लभ्यतेविद्यादानेन नमुवरीजनः भ्रमार्थकामेना ताणां साक्षनेपरमेस्ततः उग्नाः । दानादतेनोपवारावि
 द्यत्तधनिनोपर्गादीप्रमानेहित्तस्तथयद्वापित इतेवं वैत्यामः अवदासिविशेषेऽन्यायोऽन्नासिद्धिनेत्रिन ॥
 तत्रविज्ञमहेमन्येशोष्ठेवस्यापिरस्तसि यहदानियदभानितिवदविधनिनावृत्तिः । श्रान्यामस्तस्यङ्गीडिताम् ग्रन्थविधनरथि
 कर्म्मपुण्ड्रा । दानभ्रमार्थेऽधर्मनितानं भूहविद्योतत्समादिप्रायदातव्याग्राविश्यापायदिज्ञानिभिः । द्विज्ञानिभिरित्यु
 पत्तस्तां दानस्यमर्वसाधारात्तात्तद्विधिकारिनिर्सेयस्यष्टियत्तेऽप्यतोमहा भारते । आपातशतलवृस्यत्राणः
 अपिग्रीषस्थानतिरेकेचवित्तस्य दानमन्याविपत्तयः । आवाद ईमप्रियासमर्थिन्यः किंनदीपतेऽचानुवर्त्तो
 विनवः कदाकस्य नविष्यति । श्रान्तापुरुषस्तामीप्रमंसेत्यउग्गविवादा तारंणप्रणीप्रमंसेष्टात्यर्थेन मुविति । कसेपु
 रणोऽप्तु इवा त्रैनं क्रात्त्वा नारेयद्वालगाच्छुरान् । मर्वस्यसप्तहत्तैनं न जाग शास्त्रवामयेत् । विष्टु उर्मन्त्रे । श्री
 देवद्विजमुखायायपर्तिनेन ज्ञयश्चतामत्येकतिद्विर्दीरका प्राप्यपयेत् । आसः । श्रान्तद्वयमस्तत्त्वस्तसि
 नामीतियत्पुरा । तदिदेवद्विदेहीतिविपरीतमुपस्थितोऽस्त्रपुण्ड्रो । वादेयतिनया वंतेव्वैतिद्विप्रगोनाः ॥

गम
९

श्रान्तस्येयमदानस्यमान्तरेवं नवानपि एकेनतिष्ठताद्यस्तारन्येनोपविसिद्धिता । रात्यात्यकर्मदः करान्तामवत्सवित्त
 दीयमानेनुप्यामो हाजोविशेषस्तुरेषुवानिवारपतिपापात्मानिर्यग्नानिं ब्रजेन्नुसः । श्री यामानेन त्रैद्वयन ग्रन्थानम
 नमित्यर्थः ॥ ॥ श्रापदानस्तस्येन ब्रदवतः ॥ अर्धानामुद्दितपात्रेऽस्त्रद्वयपतिपादनेऽदानसित्तविनिदिद्वयवावाने
 नस्यक भ्यो उदितेशास्त्रविनिमयेत्तिपात्रार्थानेप्रतिपादनेपात्रेऽप्रतिपत्तस्तामित्तवापादनपर्यत्तस्यागः । द्विद्वुप्रद्विधि
 द्वानघृडं प्रधिपाक्युक्तावतुः । प्रकारविशेषिनार्थेषुन्मुख्यात्मविवरगातेनकोज्ञेत्तान्त्रद्विद्वयत्वित्तान्त
 त्वेवामहत्वं वादानस्यान्तुर्यावहा । श्रद्वानकि श्रद्वानानाद्विद्वयकरस्पृता । श्रद्वानामित्तवापादनिष्ठिता । श्रयाः । तानाहृष्य
 मनिव्यानवक्तिः । शक्तिरति पादुः शक्तिरेवार्योऽप्तद्विष्टानमित्तवापादनिष्ठिता । श्रवणव्यावधानोऽप्यते
 मर्मसर्ववकामन्त्रवीउर्धन्यानिवाविधिमानिदानानं घेतानेन प्रवत्तते । तानिविविनविष्टप्रयत्नत्रिवैत्तियते
 नित्यसमये त्प्रत्ययतनोकेवलेयागुद्यायव्यर्थमित्तानेन दुत्यते । अयोजनमनयस्य दृष्टकलान्तु स्वधानेत्यर्थः
 प्रयोजनमये त्प्रवप्रसंगायस्त्रीयता । तदर्थद्वानमित्याङ्गोरेहिकंफलद्वुकोक्त्वानम्भग्याहातोभसमाय
 त्रदीयते । श्रान्तहस्तुत्वागणकामदानेन दुत्यता संसदिवी वीउपास्तुत्यावधीर्यत्प्रयावितः । प्रदीपेत्तेवत
 द्वृनेवी वीउदानसित्तस्तोऽस्त्रात्मित्यागुद्यायव्यर्थमित्तिप्राहुद्दीनेतहमवित्तक

आक्रोशनर्थ हिंसानं प्रतीकागय इवेदा संष्टोत्राय कर्त्तव्य भगवानेत हुत्योत्पत्तु रुग्मिति। राकाप्रतिश्वीत्वा न वृक्ष
 हृषी देववधम् पुक्ते रेश का लैलदानानासंग अवतानिधि द्विदुःतानिविवृता तिश्रापापरोगी धूमं यदि सुरव्यास
 नः भुविः अनिद्याः जीवक प्राणवधि द्वाता प्राणस्यो अपायराणीय जयह्यादिगमहितः वै भूह्याहृष्टवृत्ति
 क्षयगणनुः सकले दियाः विमुक्तायोनिराखेभ्याचाम्बाः पात्रमुख्योत्त्रिश्वातिविद्यायाः भुक्ता
 निविश्वातियस्पस्तथारः द्वालुक्तपालुः सकले दियाः विद्यातिविद्यायाः पुरुषाद्यभिसंजीतिर्यजनेऽश
 मदासन्निभ्यानुस्यावतदा श्रद्धनिकीर्यते श्रपरावायस्त्रैश्वर्ययव्याप्तित धनेऽस्वत्येवाविपुलं वायित्य
 मित्यानिवीयते यत्र दुर्लभं द्वयस्य व्यालेविवायुनः दाना ही रेश का लालोस्याते श्रेष्ठो नवान्प्रयाश्चक्ष्या
 देशकालानां वात्रं रात्रा बसेष्टः हीने वापि वेष्टु एही नेवाप्यन्यास नवेत्राविद्याक्त्वमाहुः फलं निःफलं
 तिनेत्रुत्पविपुलम् दयां धृष्टिप्राकुयुहि एव विवेता निविदाकलं तानिव्याचष्टे। नास्ति कलं न हित्वेन्यानागय
 निनिप्रवाक्याकरं दानेप्रमद्यन्तेव त्रुतेता निःफलं अप्यप्यफलं दानं श्रद्धयापरिव
 पतितायवाविश्वनभ्यगाहेत् योप्रदत्तेदुःफलं नेवत् दुःफलं अत्यताफलत्वं दुयोदेव श्रद्धयाकरेत्तितदेव
 वीर्यवत्तरं नवतीतितरबुपपन्नं स्यात् फलवचनं विघाकविराख्यापरं श्रेष्ठं। ऊनवं वाकं विच्छनाप्रया २

अन्यपासर्वं गोपानम् द्वयप्रसंगात् येहासपियदत्रं वितेनक्तु भेदरात्रुत्पत्तेन संकल्पे देवाशाननुत्पत्तेन नवते।
 उहोगे: सकले विद्वान्माहुः पुलोदयो अतुक्ताशवशाद्देवानम् क्षयतात्रेता अतुक्ताशाशय। वडु उक्तका
 रनामाहुः शुद्धमात्राक्तिकेवाम्येनेनिनिकामिति इः मात्रं तेहिकोदानमामेयव्युत्पविस्तातेद्विनः प्रयागमनतामा
 दिस्मर्वकामफलं धूमं तदानविक्तमित्याहृषीयतयाहेनदिनाश्रपत्यविनयैव यव्यैत्वीवाला वैयहि न्यतो इत्यासें
 स्मृतुनदानं काम्यमित्यानिवीयते कालायेत्तेत्रियायेत्तेदेशय दासतिस्मरताविधानेनिनिको त्राक्तं सहामें होमवत्तिः।
 त्रेविध्यमाहानवोनमानिवत्तारिमध्यमानिविजानतः अध्यमानिविशेषालाविधिवत्तमिदविद्युः निदेवतिविनक्तिः। अन्ये
 रघिमधुआरुं गोरुकाया श्रव हस्तिनः दानानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 निविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 रघिमधुआरुं गोरुकाया श्रव हस्तिनः दानानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 निविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 रघिमधुआरुं गोरुकाया श्रव हस्तिनः दानानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 निविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 रघिमधुआरुं गोरुकाया श्रव हस्तिनः दानानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 निविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 रघिमधुआरुं गोरुकाया श्रव हस्तिनः दानानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 निविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 रघिमधुआरुं गोरुकाया श्रव हस्तिनः दानानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा
 निविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रानिविद्यमात्रा

द्वारा दिए यो जनवरि के गात्र परिविविधां साथिकं गानं संताम मंत्रेति। तत्र सात्त्विकं गावदाहा। दानवयस्तितियदानं
 दीप्ते दुष्प कारिणो देशो काले ब्रह्मत्रवत्तदानं सात्त्विकं कर्त्तव्यं कलमुद्दिष्य वापुनः ही परेत्परित्तिः
 इतदा न वाज्ञस्त्वर्त्तते अदेशका लेपदानम् पात्रं स्पृश्य चतुर्यात्। अस्मात्तुत्यम् तत्र नामस्तुत्यम् तत्र ही ताम
 कोविदं लेखमानकहादा। वर्सीतं कर नावेन वाही कोविदं वापुनः। वास्तेवादास्मावेवानात्र कार्यं विवारणा। अतेष्यपा
 तु सात्रु व्यराज मानो। फले न वेत्तासात्तिकानां फले तु तु तु तु वेत्तासात्र सीरायः। कायिकं कायिकं नेदाने मानसंवत्तिभ्यम्
 तो अत्र विद्येयस्तुत्वस्तीदिदाने तत्काविकं संताम् आसीना मूलयोद्यादेतद्वा वाविकं संताम् विविधात्याया योगी तेहा न गा
 न संदेह जाः। अपात्रवक्षणावक्षिप्तुरागो। अप्पदा न गीति। न विषेषत्रिप्रतिविहाराद्युग्मे उकालो हशश्चापारनः। अपात्र
 सात्त्विकीत्येवं दानानामं गं पंचकोनज्ञाति न रुक्मिणीयायः। शुद्धे न वा कारणानि। द्वितीयस्त्वद्वद्यमेव तु
 कारणो। कोर्मीत्याधायायं ते योविष्याविवादेतो नितेदियाः। सत्यसंवेदम् युक्ता श्वते योरधारिनोन्माः। मनस्यसुरणा
 शीलं संवत्तात्यं शोकं संवेदव्यवहरेत्ताः। भ्रजासंकपनाते योविभिः। पात्रं परी स्यते। न विघ्नसुरणो। जीविस्त्वदाह इ
 यासंत्वानेशीलेतपः। शुद्धं एतदृष्टं कमुदिष्टं प्रसंगेष्ट तेलत्त्वणां॥ मठापात्रनेत्तां। सांगांस्तुत्युत्तुरोवेदान्योऽभीत्वेष्टिन
 ईर्जः। पञ्चानिवृत्तः कर्मस्यः। जात्रं तस्मै प्रोविदुः। पात्रवात्रतम् विष्यर्थः। यात्त्वत्क्वापानविदः। योक्तवल्ला त ३

प्रसावापिपात्रता। प्रत्रवज्जनिमेतद्विद्वात्रं प्रवक्षतेऽवतलः। मात्रश्वत्राद्याक्षेव त्रोत्रियः। गतः परो अन्न गान
 स्तथा अत्रात्मविकल्पम् द्वितीयिः। इत्यतेष्टासमुद्दिष्टावाहानाः। प्रथमं शुद्धतेऽतिथां परः। परं त्रिष्ठूति धावत्ता। शी
 खतः। ब्राह्मणानं कुलतातो तातिसावायदानवेत्ता। अत्र वेत्ततः क्रियाहीनो मात्रहृष्टविधीयता। एतदेशमतिक्रम्य
 वृत्यावारवान्नुभ्यस्त्रास्त्रातिक्रान्तिनन्दनः। मत्यवाद्याती। एतदेशतिक्रमो वेदकदेशप्रययनानि निन्दाशां
 तः। एको शाश्वत सकल्यायाः। अत्र रुग्गरधीयत्वाप्तं कमनिराविष्रः। श्रान्तिवानामधर्मविवरावेत्तवदो गतत्वतः। शुद्ध
 कापापवर्त्तिः। शाश्वत्याक्षिप्तवद्यातः। सान्त्वान॒ इति त्वतः। अन्नवानयुग्मं पतायजस्वाध्यायं संवित्तः। नदादस्तु
 अतेष्टिः। शोकमोऽभीत्वेष्टियः। वेदिकं लोकिकं वेदवसर्वतानमवाप्ययः। आश्रमस्त्रावर्षीनित्यस्त्रियिकं तप्तं
 तिस्त्रतः। ऊर्ध्वप्रेतास्त्वप्रस्तुत्याक्षिप्तयतशीनसंशाधीशापानुग्रहयोः। शक्तः। सत्यसंवेदाप्रवदिष्टिः। निवृत्तम् स्वत्वत्तु
 तः। कामं ज्ञाप्तविवित्तिः। यानस्त्वानि। क्रियादेनोऽस्तुत्यमूलकोवनोमुनिः। इत्तमसमद्विद्युग्मात्स्वमानेत्प्रेत
 यापात्रः। दानफलविशेषः। याद्विद्यास्त्रामवभवति। सप्तमत्रात्मणोदाद्यै। द्वितीयास्त्रात्मणोदाद्यै। सप्तमत्रात्मणो
 वायेत्त्रान्तेवेदपारेण। अत्र ब्राह्मणानाहा। शानातप्राप्ता ब्रह्माद्याद्यान्नुभृत्यप्राकृतः। अविः। शानातपावृत्तिवृत्तिः। यज्ञस्त्रावदुपेष्यामया
 मन्त्रसंस्कृत्यामस्त्वन्नगरस्यवाच्यनामात्मनुयोपर्वा। हीरीयः। क्रयविक्रयोत्तीयोवद्याया यज्ञस्त्रावदुपेष्यामया

तकः पूर्वमस्तु ज्ञातेनेवां। सादित्योवेवपाञ्चिमानोपासीतद्विजः संध्योसप्तष्टेऽवास्तुगः सरत्रयग्नीधानादिभि
 रुक्षस्थापनं पनेनवानकमिव त्र्यग्नीति सभवे इलालाण्डुवः। उपनीयहद्दृष्ट्यावाच्यः सउदाहृतः उत्त
 लिप्रलयं वेव रजानामाग्निगतिः वेत्तिविद्याम् विद्यावस्प्रवद्देवारगः। वहस्यतिः। शूरदैसमगुणादनं वे
 ष्येत्तदित्युलास्ततो द्वित्रियत्रियुग्मं ग्राहः चतुर्गुणावास्तरात्मेष्वाच्येवेवसाहस्रमावादेवद्वित्युलाततः। आत्म
 द्वेषातसाहस्रं मनं तेवान्निहोत्रिरिग्मा शूरदौ ईनो तु पावत्वनिरूपयामन्नशनं विषयैः। कलान्वाचितरेष्विमोत्तम
 वरनात्मा अनेनवायात्रीन् ता अपिद्याख्यताः। इतो न्यौतो वर्गतव्यः॥॥ अथदेय दिस्तप्ताणी॥॥ न विष्वसु गुणारोय
 धरिष्वेव इत्यवन्याय ग्राम्यवयद्वेवतात तदुलावते देयमित्येतद्वानलक्षणां। नायाः स्वतोपायः। प्रणागात्मास्वामी
 दिक्क्रयसेविनागपरि ग्राघिगमसु ब्रात्मणास्याप्तिके लब्धाविजितं हृषियस्यानिविष्वेवेष्यशूद्योरिग्मारिकां
 पित्रादिघनेसेविनागः पित्र्यादिभूतेष्वक्षिसवादित्यैः। मत्तुमासप्रविक्षयागमाधम्यादयोलाभः क्रेयन्दयः
 व्रयोगः कर्मयोगश्चसत्यत्युहएववाप्रयोगोवार्हव्यक्तमियाग्नात्मित्यां॥॥ अपादेवाहवया तदल्क्षणः॥॥ स्वकु
 दुवाविरोधेन देयेदारसुताद्दोनान्वयसतिसवेयद्वान्यमेप्रतिष्ठुतानविष्वेययोगियद्वयदेव्येवत्स्वेवतद्वेवत
 कायायनः। सर्वस्वं ग्रहवर्ज्ञं तु कुदेवतनराणाधिकोऽयद्वद्यस्वकदेयमेदयेस्पादतोन्यया। शिवधर्मोत्तमात्रिना ४

गवित्तस्य नीवनायप्रकल्पयेता नागहयं वरधर्मार्थमनित्यं जीवितेयतः। प्रतिष्ठुतापाप्त्वर्धमसंयुक्तापृनदधात्मा कायाय
 नः॥ एतामंशयमापन्नयोगीसुन्नरपेतिः॥ सर्वस्वतेप्ररास्यामीत्युक्तिविनतपानवेता। वहस्यतिः। कामेविद्यावाम
 नायदन्तेधर्मायद्वेता पञ्चाङ्गनतथा कुर्यान्वदेवंत्यपत इवेता अतिरिग्माः॥ वकुण्येन प्रदेयानिगोर्ज्ञेष्यनेत्रियः
 विजक्तदित्याद्युतादातारताग्न्यतिहिएकाकाश्यदातव्यानदकुण्यः। कर्पं चनासावविक्रप्यामापन्नादहस्यासत्यमकुल
 यग्मः॥ सुवर्णरजतताग्न्यतिरिग्मायः प्रयच्छति। नतकलमवाज्ञादिरातापिन्नरकं ब्रह्मता पञ्चमन्त्रेष्यहस्यस्यवानप्रस्तृप्य
 गेरसः॥ दत्तिर्ज्ञनैर्ज्ञवृत्तिरिग्मानन्देयं सुराणनिष्कृताऽवृत्तिर्ज्ञनैर्मादिः॥ वहस्यतिः॥ अपिग्राम्यां॥ अपिपापकूर्तां। ज्ञाप्रति
 गेरसः॥ एवं विसाध्वदः॥ एष्पितीनान्यदिष्टिपावनं स्थानदुन्नमेविस्तुत्यमेत्तरेष्याद्युक्ताप्रदानेनुवंडालासुल्कसादिभिः
 जीवन्मर्वमवाज्ञातिनीवन्मर्वमेवरोतिव्याः॥ अपाप्रीष्यै॥ ब्राह्माद्वास्तुगः। प्रतिष्ठृत्यापावृत्यप्यसुखसदात्रन्यस्त
 मलिमातंगातिललोहां श्वर्वर्जयेत्याहृत्यान्तिलतिलग्राहीननयः। पुरुषोपवेताशयालेकाशवल्लागिप्रतिष्ठाप्तस्य
 वानरकान्ननिवर्त्तेष्वेतुतिलमयीत्याहस्यश्वरप्रयानानिश्चातुराज्ञप्रतिप्रहृतात्येषामासुखीघोरामेशोलो
 देहिनाद्वज्ञावेदालात्यतिताहानं मेघीमजिनमेववाक्कुरुत्तेवरक्षानोननयः। पुरुषोपवेतापाद्याः॥ वृत्तिर्ज्ञनैर्म
 दानवेशाद्यनेकेनतदवेताऽवहन्त्रोघमवाज्ञातिप्रस्तृहत्यानसंशयः॥ नप्रित्वर्णमयीघोडशमहादानेतर्गता।

ब्रह्मोउ सीह चर्यात्यासत्वत्क्षमः प्रति ग्रहसमर्थीयनादेतेयः प्रतिग्रहं ये लोकाशन शीतानासतानोऽग्निपुक्तल
 ना ॥ अथदानकालम् ॥ पश्चपुराणां च इत्ययदिवाजानोः राहुणामहसंगमः (उपरगाइतिरवातसत्रानंतपलस्त्रोते इदैर्ल
 ह्ययोग्योपराप्येवर्देशशुर्तांस्त्रतांगं गताय नुसंब्राह्मं दोः क्षेत्रवेदेशः दशशुराणिति लहौग्रामादशशुरामित्यर्थः ॥ एव
 मुन्नरत्रापि ॥ तथापरविवारविश्वासः सोमसोमग्रहस्तथा ॥ ब्रह्मसमाहिताः सर्वं गोपालसमतयेऽग्नुप्रतिरिदिवाकरातप्त
 योपरागवयत्कर्त्तव्यतद्व्यतासवं भूमसमं दानेवं ब्रह्मसमाहिताः सर्वं गोपालसमतयेऽग्नुप्रतिरिदिवाकरातप्त
 शातीतापः संक्रान्तेयानिद्वानित्येऽदायव्यक्तिः पुनर्जन्मनिजननानि ॥ भरद्वाजः ॥ जरशी
 त्यानुयशानेयदानेविषुवद्योऽहं प्रतेसाग्रहत्वात्स्यांतो नवविघ्नेतात्याप्नातवल्क्यः शतमिञ्जुवेयदानेवह
 स्वं तु हिनक्षयेविषुवेशतसाहस्त्रं चतीपातेवनेतकोऽवाराहपुराणोऽर्थं शतशुरां दानेतत्तत्तद्वांदिनक्षयेशतद्वांत
 स्पसं क्रान्तेयानिद्विषुवेततः युग्मोदातच्छत्यग्नमयेनेत्तत्तद्वांतहोसामग्रहेतत्तद्वांदिनक्षयेशतद्वांत
 वातीपातेदानेवेदविदीविदुः ॥ शतद्वेशतशुरामित्यर्थः ॥ वातीपातेविष्णुनादिष्वसप्रदेशोयोगः ॥ अत्रलत्यायोगविशे
 षोवायद्यावद्वद्विदुः ॥ अत्रवल्क्यविष्णुभिर्ज्ञात्वानागेवेशतसेत्तो यज्ञमारविवेशो वातीपातेसउव्यतीनागेवेशो ले रम
 प्रामलकः प्रथमवराणः ॥ अत्रवल्क्यद्विष्णुभिर्ज्ञानद्वांत ॥ पि ॥ एता ॥ ५

स्योऽग्नुप्रतिरिदिवाकरात्याद्युपाद्यते ॥ वातीपातेत्तद्वांदिनक्षयेशतद्वांत ॥ ?
 हिगोन्नमिहिग्रहपवस्त्रं दानेन सर्वपरिहायपापोऽशतत्वमिदत्वसनाय त्वं ज्ञत्वाधिपत्वं लज्जेत्तप्रत्युष्यत्वं प्रवक्त
 सिंहाः पाणानिधानां द्वादशीकरं द्वेष्टः ॥ उपातिः शाक्षेत्तु प्रविवेद्योः क्रतिसामेयस्त्वावैधतिव्यतीयोदात्तो तो
 यथाहगलवः ॥ वैशर्क्योर्न्यनवाच्चान्नातात्मनिः कालानलघुतिनिः पुरुषोत्तिरोऽ ॥ अत्राद्यतो त्वं विपत्तिविवेदी
 श्यसामाः केऽघातये यथातिव्यतीयोदात्मनिः ॥ भृयुः ॥ इतिसाम्यसमयः समीरितः स्यं पर्वसदृशोमुनीमुन्निक्षयः ॥ त
 वदत्तत्तुत्तद्वांदिनेकोटिकोटियुग्मामार्जनिः ॥ भरद्वाजः ॥ वातीपातेवेदैव्यतीत्वदत्तस्योतोनविघ्नेता ॥ वातीपातेविष्णु
 वदत्तत्तुत्तद्वांदिनेकोटिकोटियुग्मामार्जनिः ॥ सप्तत्वं लकारावैधतिः ॥ सप्तत्वं विशेशतिसेयोगः ॥ प्रथमपुराणोऽ ॥ युग्मदिष्वुयुग्मोत्तेषु स्त्रान
 विष्णुसहस्रम् प्रकारितिः ॥ स्पतलं लकारावैधतिः ॥ तत्र युग्माद्यस्त्रं देवनवम्यः मुक्त्वा प्रवद्यत्वाक्षिकिवेति
 रानन्तपादिको ॥ यत्किंविष्णुयेतत्स्युग्माः ॥ फलसाद्विष्णुः ॥ तत्र युग्माद्यस्त्रं देवनवम्यः मुक्त्वा प्रवद्यत्वाक्षिकिवेति
 रग्मात्तर्त्तो त्वात्तित्वात्तर्त्तो येतत्स्युग्माः ॥ फलसाद्विष्णुः ॥ तत्र युग्माद्यस्त्रं देवनवम्यः मुक्त्वा प्रवद्यत्वाक्षिकिवेति
 रग्मात्तर्त्तो त्वात्तित्वात्तर्त्तो येतत्स्युग्माः ॥ फलसाद्विष्णुः ॥ तत्र युग्माद्यस्त्रं देवनवम्यः मुक्त्वा प्रवद्यत्वाक्षिकिवेति
 मात्तित्वात्तर्त्तो येतत्स्युग्माः ॥ युग्मदयः ॥ स्पतलं लकारावैधतिः ॥ तत्र युग्माद्यस्त्रं देवनवम्यः मुक्त्वा प्रवद्यत्वाक्षिकिवेति
 वानथाद्युक्तं संतोत्तामंत्वेतत्तो येतत्स्युग्माः ॥ अथ युग्माः त्वाद्वा ॥ सर्वस्य सिंहसंक्रान्त्यामंतः कृत्युग्माय
 कालियुग्मायत्वामन्वादयोगामात्प्ययुग्माः ॥ अत्रवयुक्तं मुक्त्वानवसीद्वादशीः ॥ तत्रिकायत्वान्वाल्युनस्पत्वमावस्यायोग्य

स्थिकादशीतथा॥ श्वावरास्पाष्टमी कृष्णतथा घाटय प्रार्थिमा आघाठस्पृहुदशसीमाघ्नास्त्रसप्तमीकार्तिकीपालु
 नीवेत्रीन्यज्ञी पूर्वदशीतथा॥ मन्त्रतगदय श्रीकृष्णादत्तस्याज्ञयकाराः॥ स्तानेदानेजयोहामस्ताध्यायपितर्यांपास
 वैसे वाहृये विघ्नहन्तमन्वतगदिप्राचीत्रामावस्थाएमीव्यतिरिक्तमवासंवत
 आपरां आदित्यादिग्रहाणांवनहृत्रैः स्त्रहसंगमे। विशेषः पूर्णपूर्णांवालोये ज्योतिर्विद्धिर्भीत्वे यत्रतत्रदानरिक्तकु
 र्णदासमनः पुण्यपूर्णदये॥ दिनहृयलक्षणांपूर्णपुराणांदोत्प्रगावेकवरेयस्मिन्नस्यादिनहृयः॥ दिनहृदिलस
 शहृन्युग्मित्यद्वितीयोग्मीकृष्णदिशशिपूर्ववराः सदशोदिवसलिङ्गसमाक्षात्राहमार्गवः॥ अस्यार्थः तिथ्य
 द्वृकरणांतस्यति येष्वेयाः॥ नहृत्रामासंखेत्र्यावैवर्पवकालः सामग्रहणादुल्यः॥ सवदिनेष्ठिद्वंसंज्ञता अवमल
 हृत्रामाहविष्टुः॥ तिथित्रयस्त्रशास्त्रेयोकेवारत्पादवर्मंहिततः॥ यत्रतिप्यद्यावसानेवारावसानेसहिनहृयः॥ यत्र
 तिथिद्यावसानेपिवारात्पृष्ठिः सोवसमर्तिभेदाः॥ तथायेपिकालाहमज्ञादेनिरूपिताः॥ यथाद्विधिधापिका
 र्तिक्तप्रतिपराश्रिवनभुज्ञद्वितीयोवेशाखभुज्ञतर्तीयामधनादये: भुज्ञत्वंतु यीजोर्मावारयुग्मासर्वायिम्बुज्ञ
 उर्ध्मी॥ आवरणामार्गशीर्ध्मुज्ञपंचमी॥ दिविभाषिनाऽप्त्येष्विम्बुज्ञमार्गशीर्ध्मुज्ञसप्तमीनेदानामसर्वायिम्बुज्ञ
 युक्ताभुज्ञसप्तमीविजयानामरोहिणाप्त्येष्विम्बुज्ञमधाहस्तभुज्ञकासप्तमी॥ जयानमरविरवतीयुक्तास राम

र्तिपिसप्तमी॥ बुधवोरपोष्यभुज्ञमीजडानामार्गशीर्ध्मिविम्बुज्ञकाः॥ आश्विनशुक्ल
 नवमीमहानवमी॥ त्यच्छुक्लदशमीसंवत्सरमुखीपुष्ययुग्मासर्वायिकादशीविम्बुज्ञाह्नामाश्रवणायुक्तान्तर
 शुक्लाभादशीमहादातशी॥ पर्वीफल्लुनीयुक्तावैत्रभुज्ञदादशी॥ हस्तभुज्ञतुवेशव्यज्ञचुक्लस्त्रयुता॥ त्येष्व
 छयावत्तथाक्षाडेस्त्रयेषावस्त्रवावस्त्रवावस्त्रवावस्त्रवावस्त्रवावस्त्रवावस्त्रवावस्त्रवाव
 इपरा॥ कार्तिकेरवतीयुक्तासोम्यहृतिक्यायुता॥ सोम्यामार्गशीर्ध्मी॥ पांचमुग्मिशिरायतामाघेवादित्यस्त्रयुता॥ आज्ञहृद्वाम
 आदित्येषुनवर्षसुः॥ फल्लुनीपुष्यमहिताद्वादशीपावनीयगाजादहृस्त्रवायदशीमधायुक्ताहस्तस्त्रिपातेरवाग्न
 शायावेत्रश्रावणानादपदस्त्रुभुज्ञत्वंतुर्ध्मी॥ माघेहस्त्रवायदशीवावेशार्वीकार्तिकीमाधीयोर्मासी॥ स
 वावेनहृवयुता सहस्रपूर्वीज्ञवतिभरणीरहीयोनेपिमहाकार्तिकी॥ आमावेसामवोरामासप्तमीमाजुन
 महावतुर्ध्मीनमिपुत्रेतासोमपुत्रेणावाष्टमी॥ आमासोमेतथाजोमयुरुवरेप्यवाभेवेत्राविशाखार्द्विपुनवर्षसु
 पुष्यधनिष्ठापर्वज्ञादपदाशतभिप्राश्वर्वायादयुक्त्योक्तविदमावस्थाशातभिप्रायुक्तामायामावस्थानारदी
 योविशात्वात्मुख्यदामानुहतिकासुवेद्यमाः॥ सयोगः पद्मकोनामपुज्ञरेष्टतिद्वर्ष्वर्षमः॥ महानारदो॥ आमा
 किपातश्ववेष्टुक्तावेत्युप्यमाघयोः॥ अद्विदयसविहेयोःकेतिस्त्र्ययहाधिक्यः॥ अथनिष्ठिद्विकालाः॥ ॥

स्वांदेरोजै दानं न कर्तव्यं कदा विद्धि केन लिता विशेषोत्तिः तु न शुनं कर्मशम्भोऽक्षानं चैव महा दानं स्वाध्यायं पि
 त्व न पर्याप्तम् अप्तम् द्वै न कुर्वति महा गुणतिथा तन ज्ञातिः पराशारं आग्राम्या व्येषं प्रतिष्ठानं वयह दानं प्रतियहात् ॥
 मांगल्यम् भिक्षुको न मलमासे विवरं यत् वालवायदि बावृद्धु क्रौचास्त्र सुप्यागता मल मासम् इव तनिवत् यथुत
 तासद्वितीया प्रदाने देशाः ॥ आसाः ॥ गंगा द्वारे प्रयागेव अविसुक्ते च पुष्टुरा न गर्वतादहासव गगातागरसंगमं
 कुम्हं द्वयायायोवतीर्थं वामरके टेका सर्वतीर्थमयीं गंगात व्रद्धज्ञम शाफला न गर्वतादहासव गगातागरसंगमं
 महाशेन गो कर्त्तव्यपर्वते ॥ सर्वेषिलो छ्याः पुराणाः मर्वन द्युमसगाराः गोस्तिद्वयुति वासश्च दशः ॥ पुराणाः प्र
 कीर्तिः ॥ गोगावयमुनां वेवन मिदावसरस्त्वती ॥ आसां तीरेषु यद्वते दनं तपते स्वरतमिति ॥ आपतिष्ठिदेशाः ॥
 वायवीये ॥ पारसीका कलिगाश्च सिद्धो द्वारुत्तरमेवत्वा वन पाश्रमवर्ता श्वेतेशाव तीर्थः प्रयत्नतः विस्तुः वायवी
 र्थव्यवस्थान्य यस्मिन्देशेन विद्युते त्वं छ्यां जानीयादा व्यवर्त्तमतः पारमिति ॥ स्वं देव दानं दशात्प्रयत्नम्
 द्वा पूरमते दितः ॥ आद्या हृतं स्वत्यमयिदेयमानेत्यमञ्जुता तल्वद्वात्रातो हृमेवा ॥ आपदानिकर्त्तव्याता मनुष्य
 यावितं प्रति यत्कल्पते ददा त्यवित्तमेवत्वात् जोतेगच्छतः स्वर्गं नरके तु विपर्ययात्रिः संप्रस्तुततो देयं चंडा द्वारा ॥ गम
 त्रिः च दृश्यता जले नाम्युद्यवद्यवद्यद्याहृष्विष्विस्तरः विष्वुवमेत्तिरोऽवस्थनास्त्रहीयाददावीति ॥

तदावदेता तोयं दद्यात्र पादाता दोनेविधिरयं स्वरतः गोभिता ॥ अंतर्जानुकरेह ॥ १. कुर्वतु
 संधाय प्रदधाय द्युयावित्ता परितु एतेन प्रावेन तु न्यसं प्रददेता ॥ तिनाम गोवं प्रमुखाय त्रिकुर्वती ज्ञाता
 ता ॥ उद्देश्याय द्युयावित्ता दक्षर्वका व्यासाः व्युक्तायुक्तायुक्तिः व्युक्तिर्वता रानं दद्यात्प्रदत्तिर्वता व्युक्तिर्वता
 तु यद्यानेतत्तर्वतिः कलेपत्रता रस्तिलाभिरुपते हिकमीदध्यति मानवासु वर्तानेव सर्वासु दत्तिलाभुविधीयता
 विष्वुभुमेत्तिरोतत्स्कीर्त्तव्यता प्रतिग्रहते कीर्त्तव्यत्वलिप्रतिग्रहविष्विस्त्वयोगमापयेत् ॥
 तपश्चात्कामस्तत्या प्रतिग्रहते कीर्त्तव्यत्वलिप्रतिग्रहते कीर्त्तव्यत्वलिप्रतिग्रहविष्विस्त्वयोगमापयेत् ॥
 दोनुपुंश्च यमिति ॥ त्रयं सेकल्यः ॥ नामगोत्रेतु तं कीर्त्तव्यं संप्रदानस्य वात्मनः संप्रदेयं प्रयत्नितिः
 प्रददेत्तिर्वता ॥ नमेतत्स्वस ज्ञायानिर्वित्तमितिकीर्त्तव्यता ॥ देशकाल कीर्त्तने विशेषो व्रतस्तु पुण्यातोऽहा सुव्यप्रद
 यत्वात्प्रददेत्तिर्वता ॥ नमेतत्स्वस ज्ञायानिर्वित्तमितिकीर्त्तव्यता ॥ देशकाल कीर्त्तने विशेषो व्रतस्तु पुण्यातोऽहा सुव्यप्रद
 यत्वात्प्रददेत्तिर्वता ॥ यथा हनियथा नामयोगादिकरणावित्तोता ॥ महेशा तु ग्रहद्वारा पुत्रादिफलकीर्त्तव्यता
 यत्वात्प्रददेत्तिर्वता ॥ यथा हनियथा नामयोगादिकरणावित्तोता ॥ महेशा तु ग्रहद्वारा पुत्रादिफलकीर्त्तव्यता
 यत्वात्प्रददेत्तिर्वता ॥ यथा हनियथा नामयोगादिकरणावित्तोता ॥ महेशा तु ग्रहद्वारा पुत्रादिफलकीर्त्तव्यता
 यत्वात्प्रददेत्तिर्वता ॥ यथा हनियथा नामयोगादिकरणावित्तोता ॥ महेशा तु ग्रहद्वारा पुत्रादिफलकीर्त्तव्यता

एवो द्वीर्ते नानंतरं हेयं सासपूच्छतिथी नोर नह बालो व सर्वशम उद्वेगन मकुर्वालो न तस्य प्रल जान वेदिता ज्ञेयति
 शास्त्रम् स्मरणात् लिपि जानामित्याप्य या उः निमित्तं ग्रहणास क्रांत्यादि । अथ वर्तमानः सर्वकर्मणामादावावरण
 कः यथा ह मा केऽयः । संकल्पय यथा कुर्यात् तान दान त्यातिकं । अन्यपापुरापकर्मणा निष्ठा लानिमवति
 हीति । एतेन वारमात्रम् स्वरूपः संकल्पय इति यासोदरहु कुरोक्ति निष्टा ॥ अपगता पतिष्ठत न ॥ न विष्णुपुराणो
 कर्मस्वविद्धांति द्वे ज्ञायेदेवन संशयः । सर्वेषां कर्मणामादेत तः प्रज्ञागताभिष्ठयः ॥ अपज्ञाप्ता हवाचने ॥
 तत्र त्रिकोटिना गर्जीधानादिसंस्कारघातापूर्वक तुष्टिवृद्धिआदे पुराकार्यकर्मादोखस्तिवावने यातेपि ॥
 संपूर्णं क्षयुष्टा द्वे ब्राह्मण न रुप्ति वावयेत् । धर्मकर्मतामंगत्ये संग्राम द्वृतदर्शन इति । ज्ञात्यताप्तोपि ॥
 वेदिकेतां त्रिकोटी वातो ततः एव याहृष्टानां विशेषमाहयम् । पुरापाहववनेवेव ब्राह्मणास्य
 विधीयते । तदेव वनिरोक्तारेकुर्यात् त्रियवैश्ययोरिति । अथ वृद्धिवादः ॥ युग्माद्वृद्धि
 पूर्वं वयुमानितरेधिति । एतेवा प्याद्युमापनादि । स्मृतिरपिवस्येवा । कार्यमसुदय आद्वृद्धानेस्मार्जवक
 मंत्रानि । तोनकोपि नवे दम्पुदय अद्वृद्धिरुप्तुकर्मस्तु । ब्राह्मणिपि देवामत तयाकादि द्वास्त्रेष्वस्तु वा
 ग्रजाप्तिभेदे वाता न जाननेवृद्धसंहकारं नांदी सुखाच्चित्तन्यन्तया सात गरा न पिवैष्टु वेदिया । ना ॥ ८

निष्ठापित यते न वैदिकं किं विदावरेदिति । एतेः पूर्जस्मात्त्वेदिकादिश्वैस्तु लादिदानानाम विविष्यीकरणात्त्वा
 तिनोर्दीश्वाद्वं नवतित एत्या यज्ञो दाह त्रिप्राप्तासु मत्वलावेच्चामात्रायः । पुरुन्नमरव्याकर्मण्युद्धि आद्वृद्धस्मार्जवेदि
 ति जावलबवनेयत्तश्वद्व्रवणाम्भादानानामपि महादानमस्वकुर्यात एव्युद्धियते श्वरश्वत्तश्वावल
 केन न तेष्वप्तस्तिद्वृद्धादियत्तश्वद्वश्वद तायापितानरूपचयाग्रभैर्नवितव्यमितित्रापिवृद्धिआ
 द्वं कार्यमितिहमादिः विशेषांतरं विरूपितेमवस्ते स्कारवेउद्दितं । अपाधिकोटि निर्मयः ॥ १० ॥ तत्र वृद्धिकारो
 एवेत्केन प्रकारणात्तथादी वेदियादिजः । अधिकारो नवेत्तस्य रहस्यादिषु कर्मसु इत्यादियं तव लक्षण
 दिवाक्षेपवाधि कारः सिद्धः । अवशिष्योः स्त्रीशुद्धयोः सामान्यविशेषाः स्यामै दानी निष्ठपत्ता ॥ तत्र सामा
 न्यतस्तावदव्याप्ताः । वर्णानामाप्रमाणवत्वात् वर्त्तत्वेष्युधिष्ठिरा दानधर्मप्रवर्त्त्यादवनभावितमि
 ति । न दिपुराणो वा । दानवेद्युप्तिरुप्ताणां दानं काशो हनुनमः । दानकामफलाद्वाद्वाद्वं वितामति नैर्लो
 तप्ता । यानों परमा धर्मस्व नाहो वेनोक्तसो । दानवेद्युप्तिरुप्ताणां शुश्रवाद्वद्वाद्वं वितामति नैर्लो
 मः शोवे दानमिदियविग्रहः । अहिसायुर्षुश्रवाद्वद्वाद्वं वितामति नैर्लो ज्ञात्यवत्तेव देव ब्राह्मण
 एष्ट न ॥ अद्य यस्यावत्पापर्मः सामान्यउव्यते । ब्रह्मवेवेतत्स्य दाराति न वेतया दानं दयाद्वाद्वा

ब्रह्मवर्यतेषासत्येतीर्थं तु सरांशु नै। त्वा धाय सेवासाधनों सहवासः सुरार्वने। गुरुराणो चैव शुक्रजा वासुरा
 नं व यज्ञने इदियारांय मन्त्रैव व लवर्यमसत्यः। गंगास्त्रानं प्रिवेस वा विप्रपूजात्मवितनं धाने नायणास्य
 तत्संहेषा द्वृमलद्वाग्निति। विशेषतो निर्णयश्च जात्कर्त्तनाङ्कः। अधिकारी प्रवच्छ इः पूर्त्यभेदनवेदिकति
 प्रज्ञवर्मेवोन्निकेदाने। एर्जलद्वाग्नामुक्तं स्तु यंते। वहिर्वेदवयवानेत्यै किंकुमदाहतमिति। वेदिक इष्ट
 संहृकेदाने। तद्वद्वाग्नामुक्तं वासेना अतर्वयो वयद्वान मिष्टतदनिधीयतरतिः। विश्वपुरोगोप्ति॥ रानेद्याच्च
 शर्वदोषिपाकयोर्द्वयेतत्त्वा। पूर्त्तिदिकुं चैव सर्वश्च इः कुर्वातवै नरः। महाभासरेत गजघं संषुप्तं धातो वाच॥ यत
 नाः किरातां धाराः वीनाः शब्दवर्वर्णः। वाङ्काकाश्च उरुर्वद्वाग्नामुक्तं यास्त्रातः। शकास्त्रुमागकं का
 ञ्च श्रवपत्तवाग्नवापिमदिकाः। आद्वा पुलिंदारमठाः। कला सुल्लाम्बुसर्वशः। ब्रह्मस्त्रवप्रस्ताञ्चैव शश्च दृष्ट्य
 मानवाः। कथं धर्मवरे तु सर्वेव विषयवासिनः। महिषेष्वकथं प्रस्ताप्याः। सर्वतेऽस्यु जीविनः। एतदिक्षाम्य
 श्रोतुरग्नेव सत्तद्वीभितमेतत्वे द्वुन्तो व्यस्त्वा केवलविद्यालामुक्ते श्वरः॥। इदृउवाच॥ प्रातिपित्राहिं वर्ते
 वा शुभ्रजा सर्वस्तुष्टिः। आवा येनु शुभ्रजातपेवास्त्रमवासिनोः। न तिपानो व शुक्रजा कर्त्तव्या सर्वदम् गम
 मिन। दशधर्मक्षियाञ्च वेत्तां धर्मेविधीयता। विद्यवाच्च कृपाच्च प्रपास्त्वप्यनानिवयय याः॥ १८

कालं हि न न्योदयुरवतो अहिसासत्यमक्रोधो वर्त्तिदा यातु पालने। भरणो पुत्रशारणो शोवमद्वाहएव।
 दक्षिणा सर्वयज्ञानो दातव्यात् तिमीसुष्टिः। प्राक्यता महार्हश्च दातव्यासर्वदस्तुष्टिः। एतान्येवे प्रका
 रणतिविहितानि पुगन द्या। सर्वलोकास्य धर्माणि कर्त्तव्यानी ह्याप्तिवेति। मरुनरत्वं प्रदीपो दाहते प्रतिष्ठते
 रथमेव धार्मिक्षुराणां प्रतिग्रहं पौठदुर्चोः। व्रतिग्रहं तन्मन्त्रमेववेति। प्रतिग्रहं तन्मन्त्रमेव त्वं शुचतया विशिः। मन
 रथमेव धार्मिक्षुराणां प्रतिग्रहं पौठदुर्चोः। व्रतिग्रहं तन्मन्त्रमेववेति। प्रतिग्रहं तन्मन्त्रमेव त्वं शुचतया विशिः। मन
 सातुतप्ताश्च दस्त्रित्वावनमववेति। प्रतिग्रहं तन्मन्त्रमेव कारणं प्राया एतद्वद्विषिसामा नंदृहि श्राद्वर्मवर्दान
 मस्कारेणामेव रात्रुर्धानादि कंतप्रतितया॥। आतेद्विजातयः कुर्यास्त्रामें श्वरः। मस्मावरे विदिववनात्रादिजा
 तिविषयविहितकमेपित्रस्त्रकलस्मार्तकमेविषयाधिकारा। भासते पृथुक्षेन वापिश्वरः। पततीतिनिष्ठ
 यो नवापिसंस्कारपित्राहं तीतिवा। शुक्रिप्रवर्तने नवधर्ममहेतनवास्याखर्मप्रतिषेधनं ह तमिति। धर्मेव अ
 धातस्मार्त्तेव प्रतिषेधनं न दृतो। न च पश्चद्विकरणो श्वरस्त्वेदिकमेव प्रतिषेधाता। सोहाद्वा कामतत्त्व
 डः उराणो संहितास्त्रति। प्रदन्त्रकमाज्ञाति वित्तिः। सहकुदनमिति। पुराणास्त्रतिमेव पाठस्यापित्रिष्ठ
 धामेव वडत्यन्त्रमहादानादावधिकारो नावितः। दानविषयस्त्रमेव क्षयहरहः। क्रियमातो युसान
 युसानवेदिववर्तनादमत्रकदानस्यासंववातानमस्कारेण मन्त्रेण तु

यी हानिकंतपेति पाद्मावात् आपिवेदि कमेत्रवत्तयोत्पन्ने शुक्रप्रसादिकारशतिवेता शरद्दैकजातिरित्युप
 क्रमस्यात् उमस्तो स्थनमस्तकारो मेत्र इतिकमेवि शोष्मन नारभाधीतेगत प्रवर्तने नवहिं कार्येश शृण्यवेदक्षयो
 गरामेत्र कार्येत नमस्त्वारस्यविधानात्। नवयत्र पंवयद्युप्राद्यादै नमस्तकार शुतस्तन्मात्र परंगत तमवर्तनम
 त्वितिवाच्यैलाघवेनमूलनन्तसामान्येकं शुतिकल्प नात्माविशेषववनानामवयुस्यात् उवादत्वात्। शरद्दैप्र
 विकृत्यनमस्त्वारेणामेत्रेणाकुर्याद्यान्वितं कंतपेतिपाद्येविशेषापदेशाच्च आदिपदे नामस्तुविते नमस्वी
 कर्मपरिग्रहाच्च अतएव द्योत्सर्वपितृतं युवानं पतिं वोददानीतिमेत्रस्यानेन मृत्युववहाच्य तु मेत्रः
 पा शृण्यविशिष्टान्। अतेनैवोत्सर्वनिविष्ट्येव कारेणात् उवाक्षांतरं निविष्ट्येत्युप्राप्नन्मो मेत्रनिषेधहर्त्येत्यु
 द्विजात्मेशेनुवादक्त्वा परेत्तः। प्रमाणानावाच्च नवयथकारन्यायेन वेदिकमेत्रत्रयुक्तिर्युक्ता। सर्वमेत्रस्या
 नेनमस्त्वारस्यवविधानाहै दिक्षमेत्रालुद्देतेवीष्टित्वात्। नवेवं रथकारस्यापिश्च शरद्दै नुखात्वात् नमस्वर्त्तर
 मेत्रप्रवासन्तुकिवदिकमेत्रप्रसुप्तेविवाच्यो। अस्य त्वं शुत्यासमेत्रकाधानस्यविधानात्। उर्वलयास्य
 त्यात् संकेतस्यकर्तुमशक्यत्वात्। द्योत्सर्वाणि देवुमस्तां संकेतवउवितः। तथावशिवपुरातोऽस्मि
 यः। शरद्दा प्रसुप्तेष्ठाष्ट्वयेवान्यपाययोनयः। नमस्त्वारेणामेत्रात् देवफलमाप्नुयः॥ नमस्त्वारेणाप्नुद्दुष्टा १०

तो मेत्रः च गाववर्तितः। शरद्दात्मादेव नक्षानामहोदेवेन धीमता। प्रगाववर्तित इत्यनेनेतदा हा। मंत्राणां ब्रह्मलतः
 से तु रितिकालि कापुराणात्मर्वत्रेव द्येत्र पावेप्रगावादित्वस्यदृष्ट्यादैदिकमेत्रस्यानो पनमामस्त्वाप्यादो
 प्रगाववप्राप्नेतत्प्यानेनमांतरेभ्योक्तव्यमितिनमोनमितिप्रयोगाच्चापद्येतयपानवनिरुत्तेदुलकेनेवा र
 नेत्रतेवेशेष्वकृतिप्राप्नेत्रत्वलमुसलेषास्यास्यतकार्यकारिणिनवेत्राज्ञिवितिनतथात्रप्रलब्धानम
 श्लाघमेत्रमेत्रेष्वकृत्यः। किं तु प्रगाववर्तित एवनमोमेत्रः प्रयोक्तव्य इतिनमद्यतिसहृदवप्रयोगात्माय
 क्षमेत्रवर्तनहिं शरद्दात्माभियात्रवेदिकमेत्रवर्त्तमितिव्यावध्यानं तत्त्वमस्त्वारस्य तु तानार्थनवृपोगतिक
 प्राप्त्यर्थं तत्राप्यनधिकारस्याहूत्वात्। नमो मीत्रेणानेगकाद्याच्च तेवेदानेष्ठपिनमो मेत्रेणादप्यतिद्विः
 ब्राह्मणापृष्ठितमेत्रपाठेन तु इत्येवताप्रकाशनाव्यदप्यतिद्विः। अमेत्रस्य तु शरद्दैप्रविद्रो मेत्रेणागृ
 हत्यतिद्विः। ब्रह्मपुराणाववनात्। आद्यश्राद्धप्रकरणायस्याप्यस्यदुश्शेषेनप्रकरणविळातापरेनावाते
 नमस्वर्त्तकमेत्रेष्वत्वात् अतु त्रमालुध्यानादिनालुद्यतेवताहानेत्र इत्यनमस्त्विवायनवित्रमेत्रा
 येष्वाद्युपाणामव्यवेक्ष्यशरद्दयोः समानन्यायत्वात् उक्तं व्रतमविष्य। शरद्दो ह्यपविहितं यज्ञयज्ञमेत्रउ
 राहत्तात् इत्यविप्रवदनात् या द्येशर्त्तेः सदेव हीति। नवेवमाध्यानादिष्पव्यष्टिकारप्रसंगात् तेषां वस

तेऽग्राह्योन्मीनारधीतयीभ्युराजन्यः शरदिवैश्यउत्तिवर्णविशेषपुरस्कारेगोवविधानात् तत्साध्यघूत्तरज्ञातु
 इनविधिकारात् एवंवकल्पवेदिकमेत्रसाध्यपिनहा दानेषुशृद्दस्याधिकारः सर्वविवेधेषुदाहतः। हिरण्यगम्भ
 दानेवेदिकमेत्राद्योग्यानपाद्याः। यजमानस्तुनमासेत्रेष्टदित्यादिसवित्तसंस्वेत्रवोऽन्नाः नउत्तिविष्टुपक्रमप्रारोहयदि
 त्यांष्ट्रोउशदानानिनेत्रनाकथिनानिवा। तुलाधिरोहग्राविष्ट्युतानियथात्थेनित्युपक्रमप्रारोहयदि
 ष्टेनेनरुच्चाध्यायेनवेनपमित्युपसंहाग्नौपपवीद्यापित्यवद् सप्तिवास्त्राणाः सर्वांगराज्ञवित्तात्
 पनीयमयतः कृत्यापश्चात्योग्यानयाधिपासार्वेयपिषुष्टिकामस्तुकृत्यात्मस्मिस्तुलेनयाधिपासास्त्वद्वर्तमाक
 ववः सर्वांगराज्ञवित्तः फलमर्प्तवादेष्टिवर्तवर्तमाक्षयादित्युपुरुषुविगजरानोन्पालेमौलिमतिइनित्याद
 श्विवद्यादिकृत्याजन्तृपनरात्मिपादिप्रवत्तात्त्वद्वर्तमादित्याद्यारात्मालिंगाद्युत्तुनः श्वेत्याक्षर्वजन्त्यात्मेष्टा
 त्युत्तराज्ञमत्त्रप्रत्येकारसिद्धेऽत्यावैश्ययारेवनाधिकारात्मकत्यात्मासेष्टुप्रस्त्रप्रत्येकारकुलसमावैयेष्टां
 द्युत्तराज्ञमत्त्रप्रत्येकारसिद्धेऽत्यावैश्ययारेवनाधिकारात्मकत्यात्मासेष्टुप्रस्त्रप्रत्येकारकुलसमावैयेष्टां
 दिविषेष्ट्युत्तराज्ञतत्रतत्रफलार्थवादादिवाप्रकारिनिदेशाभ्यर्वेष्टमधिकारः प्रकृतावनविधिकारित्यां
 विकृतावनविधिकारासेनवाचनहितर्थीरण्मासयोरनविधिकृतस्याध्यपेण्वादेवैवानर्यादावधिकारः संवर्त

११

तितस्यात्तत्रतत्रविरुद्धोत्तराहिरण्यग्निदिवानेतत्तदधिकारिनिदेशान्यपारुपयेवसर्वेषातुलायामधिकारोक्ती
 तितिद्वांतात्तेवद्युत्तरायेनस्तुत्तेवत्याव्यन्वित्तमेत्रसंत्रिपेक्षाकृत्यासप्तवैक्षीण्यमहारानान्यविकृत्यनेत्रेष्टी
 गांकुरानिविभेदेऽप्योग्याकारांतिकारयेवितिलिंगस्त्रीश्वर्तुयोषुसमानयोगदेसत्त्वात्त्वद्युत्तरायपिष्टु
 रसिद्धिः।।हिरण्यग्निदिवानारीत्ववृत्तात्मसेनवायकेगतिमहापुरापत्तस्यापिष्टु
 खुयस्तलाकामधेनुदोनवद्विषुपुरात्मवृत्तात्माकृत्यावयवेत्तान्पासर्वकामपलायाय
 कामधेनुरियंसति।प्रतिलोगलदानेवत्तविष्ट्यान्तरे।प्रयत्नमस्त्रियालदानमतत्रपात्रमादात्यप्रकृति
 युक्तेनस्त्रियावापुरुषावपिवेत्तिविलोकमान्तुपात्रांत्यान्यपर्वतदानेवत्तसुरुगोणाः। दिव्यविमानमा
 नुपुरानारीवापुरुषावपिवत्।पुराप्रव्यादिहात्यासस्त्रीपपतिर्जनेवत्। तित्तिपर्वतदानेवत्तपुरोगोणाः। दिव्य
 कोद्यस्तवस्त्रीं उक्तेज्ञानान्यप्रेषितान्तरा।पुराप्रव्यादिहात्याग्राजनवतिर्धार्षिकः। नारीवात्यस्य
 पत्नीवासुन्मासप्रसंयुता। दत्ताकृत्याद्यावैवपुत्रापौत्रसमन्वितात्यामोद्यात्रायुवनाश्वेतवर्तमात्म
 वीर्यलवेवहि। रानमेतत्पुरादत्तेतत्पत्नीभिस्त्रेवेतिकापांसावलदानेवत्तसुरोगोद्युवाय
 नरोद्युनारीवाविवाविधिर्वर्तकं प्रज्ञपित्वादिजान्सम्बद्धवासोपिन्नविष्ट्यामत्पुरुगोणाः।।

अत्रुष्ट काशा द्वं प्रक्रम्य एत वाचुपनीतो शुद्धयोत्तर्वैषु पर्वसु आद्याधारलो नाम सर्वकामफलं प्रदेश
 ग्रीविरहितो व्यतेर प्रवा स्वल्पापि नक्षिमाना श्रद्धाप्य मंत्रवल्क्याद्य हनेन विधिनावृत्तितथा दृढिश्च
 द्वं प्रक्रम्य एवं श्रद्धापि सामान्य वृहिश्चाद्व वसर्वदा न मत्कारे गामं त्रेणा कुर्याद्यान्त्र संयुक्तान्त्र वृहा
 न अश्रदस्या दित्याह गगाव वृहिश्चादानेन सर्वकामा निरस्य संतायोत्यतयोत्यत इति नविष्यो तेरो भगवन्तके
 न दानेन त्रेते न निष्येमनवा। प्राप्य ते सद्गतिः तु भिस्त्रिमुनिस त्रेति अधिष्ठन्ते युल स्वयम्बरं
 शरणं तु मुनयः सर्वे रहस्यं पापनाशानेऽन्नमं सर्वदाना नो समवायं वृद्धमिव यद्वा ब्रह्म हांगद्वा
 पिरद्वा युहुत ल्पयग॥ कृत द्वाकृटसा हीव मुक्त्यते पात्रकान्त्रः सद्यो दिव्यवपुष्ट्रव तायत द्वीती
 घेवा लघु द्वाद्य यागा घेव्याद्य तुलो पुरुषसेज्ञकौ। द्वैतेभ्य पावयेद्वाहमाकास्त्र द्वस्त्राः परं कृद्वा
 द्वायत्तादीनिजघोतानि यमानिवा डाम्याणानावनस्पानो। निक्षेत्रं उत्तरनाम्यता काय क्लेश न तिथ्यति
 एहे शुवनतानिवा मासाधनाश्च त्रैलोक्यात् यजमानेतिरत्नात्। तद्योह द्युनसाध्ये तु कञ्चिद्दम्पः प्रशा
 स्यते। यद्वृत्तद्वितीनाम प्राणा घोते वहिश्चाराः तस्माद्विश्च शुरो ग्राहो मनो याज्ञं सदातुर्धाः। इत्यागा
 मुन्नमेलोककोवने सर्वकामिको अपत्य सुरसुखास्यज्यं ष्ट्रं तद्विजावसानं तनसार्देय आत्मानेतो ॥ १२

लयेत्प्रयत्नो द्वुधाः। विश्च सर्वपापानिस द्यो दिव्यतनुर्नवेदिति कल्पलता दाने नविष्यो त्रेरो यावनारी
 महाराजदानेमतस्य छत्रितामाव त्रवर्त्तिने पुत्रे सरेण शक्ति समच्छितो तपादेमहस्तिरथदानत्रेवायुधि
 ष्ट्रिरउत्तरावाच॥। न गवर द्वात्रिये श्वरैः स्ववीर्योर्यन्तसंवयेः। कानिदानानिद्यानिपवित्राणि शुभानिका
 अन्नेर्वा पुरुषैः द्वास्त्रवर्त्तम न यन्मीरुभिः। यहीडानिसंततेडः स्वज्ञा द्वृत्त प्राप्तिः। इत्तलोके परदेवति
 हिनेसर्वकामदाविशेषधिविहितेदानेकथयस्त्र महामोत्तराद्य उत्तरावा। श्रुत्युजपालनद्वैतदानवृत्तम
 तु त्रमेविशेषतामही प्रानंहितायवनसंशयः। दानानिबद्धुर्पात्यानानाश्चादितानिवाज्ञादानारी
 निराजन्द प्रवानानानिसंशयः॥। अथ प्रतिष्ठित्वही द्वर्षमी॥। द्वास्त्राउपुरोतो। शुद्धिः प्रतिष्ठिति श्वर्गकी
 दुन्नरामुखः। अभीष्टेवतां ध्यायन्मनसाक्षिति दियः॥। हतो चरीयका नित्य मतर्ज्ञानुकरत्याः। यद्यु
 दिष्ट मध्यिधाय न्यग्रहीयादत्तो लुप्य। विश्चामित्र॥। अप्यच्युष्ट्र्वर्मत्त पावद्वाख्योदित्तास्त्रा
 तः समयुपस्तृ न्यग्रहीयस्य यतः शुद्धिः। आप्लंबवः। आइवासास्त्रयः कुर्यात्त प्रहोम प्रतितिप्रहोम॥।
 सर्वत इदा संसेविद्या दृढिर्त्तु कृते वयता। आदित्य पुराणाभीकार च ब्रह्म प्रज्ञात्त विगांसकु शोरको
 एहीयादित्याहक्त्ततदेत्तस्यालिकीर्तपता विल्लुधर्मो त्रेरो। व्रतियहीतासावित्रं सर्वत्रेवा त्रुकीर्तयता

ततस्तकीर्तयोमाद्वैद्येण इव्यैवतोऽसमाप्येन्नतः पश्चात्कामस्तकात्याप्रतिग्रहं। तदेतकीर्तयोम्भासि प्रतिग्रह
 विधिस्त्वयोऽसावित्रसवित्रदेवत्येयजुः देवस्यत्वे त्यादिप्रसिद्धात्तोऽद्येणामाद्वैद्यैवतमितिसोमाप्य
 वासः प्रतिग्रहा मिश्रनयेत्तुवर्णमिष्यादियजुरोनेष्टवित्वाक् इदैकस्मादित्यादित्यस्तुशावेक्षणामस्तु
 सिप्रविचार्जस्तस्तिकीर्तयेदित्यप्तः अत्रतिशेषश्चादित्यपुराणो प्रतिग्रहं पूर्वद्वैद्येण
 लामेद्यपवेन्नगतन्नामुपांशुवतयाविशामनसापितयास्तद्वित्वावनेमवनासोकारं ब्राह्मणाकुर्याद्विरो
 कारेमहीपतोऽप्योभुवन्नपावेश्यमनसात्यस्तिप्रदेनेति प्रतिग्रहं प्रतिग्रहमेव। मे इनीवधुनिविष्टु
 ख्योन्नतोऽव्योरप्यन्यान्यथादायस्तद्वाद्वाद्वाद्वाणः प्रवत। कन्यादानेनुनपेद्याणामुष्टप्रकाश्यवा
 प्रतिग्रहेद्वैद्यन्नेष्टास्त्रेवात्मेवतेतितोऽप्रतिग्रहस्ययोधमेनन्नानातिद्विजाविधिं द्वयत्वेन्यसमायुक्तान
 रक्षेप्रतिपद्यते विधितुधम्यविज्ञाय ब्राह्मणास्तुप्रतिग्रहा दात्रासमहतरत्येवमहादुर्गारप्यस्तु ऊर्वाप्रवताः
 दत्तियाहस्तमध्येब्राह्मणास्यानेयेतीर्थमानेयनप्रतिएहीपादितियागेत्यः हस्तमध्येत्र सुतीर्थदत्ति
 या अहेतुदत्तदिति द्वयदेवतात्ततिरीयक्षुतासोमाप्यवासास्तुद्यायगोवरुत्तायाज्ञेप्रतापत्येपुरुषे
 मनवेतत्येत्वद्वैद्योप्स्तनिर्मत्याअच्यतरगर्द्वजाहिमवेतहस्तिनोग्नधर्मास्तेज्यः द्वयगतंकेरणविष्णु १३

योद्वेष्याधान्यवेत्त्वद्याग्नेऽनेसमुद्रायाः उनानायोगीरसायानः वेश्वानरापरप्रमितिविष्टुध
 नेत्रान्नयेत्तर्वेवत्येन्नमिवेविष्टुदेवता कन्यादासस्तुपादास्तप्रज्ञापयाप्रकीर्तितापातपावेक्षणपेत्त
 वेक्षणपेत्तयमदेवतंमहिष्माक्षेत्रपापान्येत्तुद्वावनेक्षेत्रादीधेत्तुविनिर्दिष्टा छागमानेयमादिशत्
 मेवंतुवासुराणविष्टुद्वाहवेष्टवेत्तया अरारणाः पश्चावः सर्वेक्षपितावायुदेवताऽनलशयास्त्रपर्वेक्षवारिः
 धानीकमेत्तुं त्रिक्षेत्रकर्त्तवेववासुराणविनिवेद्याभ्यासमुरज्ञानिस्त्रौलिवासुराणविनिद्विजान्नमाः अग्नेये
 कनकेऽत्रामेवेलोपनिवाप्ययाप्राजाप्यस्तानिस्त्वानिपद्मान्नमपिवद्विजान्नयस्तक्षसर्वेण ब्राह्मणवैदेषां
 धर्मवेत्तिवद्वैः गर्हस्यत्येत्ततेवामासोम्यानेपरस्यास्तुपायसिलभृतयासर्वेवाप्याः प्रकीर्तिताः
 विष्णुवाह्नीविष्टुविनिर्दिष्टाविष्टुप्रकरणानिवासारस्त्वत्तिहेत्तुवेत्तेवसर्वेक्षणिलग्नेऽ
 नोविष्वकर्मात्तदेवतोऽुप्राणामप्यपुष्यालांशोकेहरितकैः सहा कलानामपिसर्वेषांतपात्तयावनस्पतिः
 मन्त्रमोसविनिर्दिष्टेप्राणापत्येत्तेववा छत्रेष्टानिनेशपाप्यसासनमेवनुप्राणहोत्यायानेयज्ञ
 न्यस्तात्तिवर्तितांत्तुवेगिरसत्वनव्रतिग्रहीतमानवः प्रसोपयानियस्त्वर्गत्वमध्यजातिकं रागोप
 करणासर्वविज्ञेयेसर्वदेवतोऽहेतुसर्वदेवतेयदतुक्तंदितोन्नमः तत्तत्त्वंविष्टुदेवतेयसर्ववाद्विजसत्तमः

विशेषांतरमधिनैवेवाऽन्मेषप्रतिग्रहं कुर्याद्भिकुर्वदपरद्विणां कोरकृतीत्वाकन्यानुदासदास्या। द्वात्तमः क
 रंतु हृदिविन्यस्य अर्थात् ज्ञेयः प्रतिग्रहः स्वीकाराः आरम्भनुगतयाकृतिः कर्तव्यात्मस्य कर्तिततया
 वेकशफानो बुमर्वेषीव विशेषकृतः प्रतिग्रहीता ज्ञेषु गेषु लक्ष्माद्विनंतभा कर्तव्यः पशवः मर्वेष्यात् पु
 ष्टविवरहेतोः गृहीयान्महिषे भृगवरेष्टुष्टदेशतः प्रतिग्रहमयोद्यस्यानानोवाधिगे हताता वीजाना
 मुष्टिभाद्यरलान्या दायत्वर्वशः तत्त्वे दश्यतो दादधात्यरिग्रामापवापुनः आरुभ्यो यानहासव्यासारुच्च
 वव पादुकावर्मधुजोवसेस्तुष्टप्रतिग्रहीयान्मुलम्पत्तकरोद्दित्तः आयुधानिसमादायतप्त
 तुरथो ग्राम्यः छत्रं देउतेष्वक्ष्वाङ्मोक्षप्रतिग्रहीयान्मुलम्पत्तकरोद्दित्तः
 पुष्टविवरघरणं प्रतिग्रहीत्वात्तिविशेषः प्रतिग्रहीयां युष्टकर्तव्या हस्तिनंकरोद्दित्तदासीमनेववर्षेष्ट
 अच्चतरगद्दिभ्यो अस्त्रकर्त्त्वसेवापि अन्नमुष्टिश्यधारयता शय्यास्तनेगहै स्त्रेवसेस्तरणा दायत्वावनं
 उष्टुन्तुदेष्टुष्टामग्नां अस्त्रहित्याकृतः गोधाम अस्त्रविधानेन युष्टसंस्तुष्टपात्तिः दृष्टिरोद्देशिन
 अत्तिविशेषान्तुदेष्टुष्टामग्नां यातात्तिविशेषानामेष्टएवं विशिः स्तरतः छत्रे है उत्तरं मूले परस्तेष्ट
 दृष्टिरवात् प्रकृत्यापान होमत्रवावयत्प्रतिमुख्यता वासस्तुष्टप्तमादीयकन्या शीर्षयवाकरेण। १५

प्रतिजायोपरर्वेष्टप्रतिग्रहीत्वा सतोऽपुत्रुमेगमारोप्यप्रतिग्रहीत्वाकोरभरप्तमुखेष्टप्रतिग्रही
 तवेवरो युग्यकांचनवल्लीरांनगाम्युक्तप्रतिग्रहः। मुविर्वाप्यमुविर्वाप्यकुर्दधादमयदत्तिरां मुविनाम्यु
 विनाविज्ञात्याप्नयन्नयरक्षित्वा॥। इतिप्रतिग्रहीत्वमीः॥ अप्यपरिज्ञाया योग्यात्तवत्त्वः। अर्थात्
 देष्टेवेत्वसेविनियोगस्तेवतावेदित्येष्टप्रयत्नेन द्वाष्टुगोनविशेषाः मुविदित्वात्तुयः कुर्याद्यात्तनाम्य
 घनं जपाहासमंतर्त्तादीनितस्यवात्येष्टलेनवेता का न्यायन। अक्रियाविविद्याक्रियाविद्यिः कर्मका
 रिणां अक्रियायपरोक्तवत्तीमाचाप्याक्रिया परिमित्युप्रदत्तमन्यथाकुलं यं प्रदिमाहात्कर्मवनाय
 तद्यथा भृतेतत्तेव समाप्येता स मात्रेष्टद्वानीयान्मयेतद्यथाकृते तावेदेव युनः कुर्यां सर्वकर्म
 लोः प्रधानस्याक्रियायस्त्रांगेतक्रियेषु तः तदः गस्याक्रियायोद्यान्विनिर्वतक्रिया। किंतु प्राप्यविन
 मेवेष्टप्रयात्ववल्लः प्रदिवायमोहात्वव्यवेत्ताध्येष्टयुवत्समरणादेवतद्विलोः संपूर्णस्यादिति भुक्षिः कात्यायनः। यत्रा
 प्रदिष्टेष्टकर्मकर्त्तुरेत्तनस्त्वयते दक्षिणास्त्रविहेयः कर्मलंपारागः करा। पत्रदिवियमानस्तिज्जपेहाम
 दिक्कर्मसुत्रिवस्त्रदिशां प्रकाराणेष्टीक्षेष्ट्यापराजिताः आसीनउर्ध्वः प्रक्षेपानियमोयत्रेनेदशः। तरीसी

ने न कर्त्रियं न प्रक्रेता न तिष्ठता॥ गामदो। कस्त्री कायोद्यो मागो चत्वारश्चै दन्तस्पवा। कुंकुम स्पृत्रयै वशिनः॥
 स्पा ब्रह्मः समो कर्द्वं दन्दर्प्य कुंकुमे वसमीगाकास्त्रवं धमिति ज्ञानं समस्तं सुखं द्वन्नं। कर्म समुद्भवक
 स्फुरिवं देवं न तं था॥ केको लेव वसेव देवोः पंचमित्य हक्कैमा॥ शिवधमे। पंचाम तं रथ्य द्वारा॒ सिता महावृत्तं न पू
 क्षों दो गोमत्वं गोमये हीर रथिसर्पिः कुंगोदको। पंचम विमित्वा ज्ञानं सर्वपात्रक नाशनं ब्रह्मादो। अश्वल्यादुवर
 लं दो वृत्तय ग्राम्य पद्मवाहा पंचम गाइति त्रोज्ञा। सर्वं कर्म सुशोभना। पंचवरोऽर्थात् सिंघवरलालिमेत्तुला
 धैर्युकारयेत् शालिने दुष्टवर्णो न शुल्कं वायवसंजवा। रक्तं कुंसुं न त्वेऽहर गैरिकादि समुद्दिवं। हरितालाद्वारे
 वीतं रत्नासं न वं कुंविता। कुलं रक्षयै वै नीलं वीतकुलविमित्वा तं रत्नाहरिदा। विश्वधर्मा ज्ञानमुक्ताप
 लं हीरकं वै हर्यं पद्मरागका। पुष्पयां गंवं गोमदेवं नीलं गारुदमनं तथा। प्रवाल मुहूरा नुक्ता निमहागलानिवनवा
 रल याल्लो। कनके बुलिंगं नीलं पंचम गांवं गोमदेवका। एतानि पंचवरत्वानिरत्वं शास्त्रावदो विद्वः। आदित्यपु
 रागो॥ अलाभे पंचवरलानों हेमसर्वं त्रयोजयता। रुद्रवीज परं प्रत् यत्सत्त्वं वसर्वदा। नविष्ठ्य नुग्राणं मधु
 राम श्वलवर्गः। क्षायास्त्रिज्ञाएव वा कुदुकश्चेति राजेऽरसं पक्षं मुद्या हतों स्कों दो। इविहीरमयान्प्रव
 गम्मा मालिकं लवरो खुरः। तथेव लुरसंक्षेपिरसा त्रोज्ञा कामानीविमितिः। पादो। इरुवस्त्रवर राजेवनिष्ठावा ज्ञानि १५

द्वा न्यका विकारवोगा हारेकुमुके कुसुमेष्ठा। लवणो वाष्ट मेतत्रेतो जग्याएक मुच्यते॥ गंधयुक्तो धड्डा ति
 श्वस्त्रद्विष्टलायुरुद्वलाहात्र वैयंवन वस्पवागः। हीरकासर्जस श्वसं दीजागत्रयं वैवशिलानितस्पवा
 न स्पवलवादि पुरस्पवं कोदंगो धर्मः। कथितामुमीदै। नविष्ठ्य अतुकुद्वय तसे स्वारेव वताप्रतिमान्वयसो
 वर्णीगजतीतामीदस्तामार्लिंकीतथा॥ वित्तापिज्ञालेवास्थानिजविज्ञानुस्त्रपः। आमामात्पलय यते
 कर्त्रिया जाव्य वर्त्तिनिः। सुवर्त्तीरजतेता न्वं मार कर्त्रेत्यवालाहृत्युत्पासासं धातवः। परि कुर्त्तिः। आपः
 धौरेणुग्ना आतिहाध्य हतितामासा। यवाः। विमुर्धकाश्चिवरमद्वाष्टांगः। प्रकृतिनिः। हर्व यं वाङुकुराग्नेवृत्व
 वालकृत्तपत्त्वागः। हरिदा दृष्ट्यस्त्रिविप्रवत्रो गच्छतः। केतकलेलाधय वैततोः। केतुकारव्यानवस्त
 ताः। परिषिष्टोऽुकुष्मांसीहरिदेव द्वुरागेतय वेदनो वाचा वेपकमुस्तारसवैष्ट्रियो दशस्त्रतः। आवाह
 नासनार्घ्याणधारवसन्मधुपर्कलेकाश्च। वासो न धारणं धारा। सुमनो युतरी पृथग्नो ज्ञानि। आदत्तित्वं न
 तिरितिक्षयं सुपवार्षो दुशकं विश्वधर्मान्नरौ। हेमग्रामतात्रावास्त्रन्मरपाल त्रृत्ताविताः। यात्राहा
 हप्रतियादोहुं नाम्युरभेदवन। पंचाशामुत्तवं पुत्पात्रामेव द्वादशायुलाः। दृश्य युलेकमूलं मुख्यमयी
 पुले नवेता आशादशान्तेव पंचाशामेवुल्यतिर्यग्नः॥। अथ दस्तालानिष्ठयः॥

घर्दिंशन्मतो॥ श्रद्धायकः सुविदीतोदानेदधामदत्तिणो॥ अदस्ति तु पदानेतमर्वे त्रिष्ठलं प्रवेत्ता व्यासः॥ सुवर्णपरेदानेत्तुवर्णोदत्तिणापरा सर्वेषामेवदानो नां सुवर्णोदत्तिणाव्यतोत्कृतो देव इत्यर्थी याशं हस्तिणा परिक्त्ययत् अत्तुर्दत्तिणोदानेदणांशंवा पिशक्तिः॥ तुलादिष्टुतेगविशेषज्ञ दत्तिणाव्यतोत्कृतदेवा ग्रदापयेत् अचिज्ञो वेवसर्वेषांदशनिष्ठानप्रदापयेत् नविष्ठानत्तरोहि वेलिष्ठानत्याथ दानेषुविभिन्नत्रम् मध्यमस्कृतदैन्यतदेनाधमः सरतः मेष्ट्योव कालयुक्तप्रथमा न्यषुमहसुन्दर एवेदृहदप्रवेव वेनोः कृष्णा द्विनस्पवा आशक्तस्यापिहूं ज्ञायेवेवसेवणिकोविधिः अतोप्यत्यनयोदैघान्महादानेनग्रधमः प्रतिएङ्कानिवातस्यदुःखशोकावहेन्नेवत् व्यासः॥ सुवर्णेरिततेतान्नेत्तुम्भाभान्यमेववानित्य श्राद्धे देवप्रदाय विमत्तरदत्तिणो सुवर्णेर्दयादित्यादिविश्वितिं सुवर्णाविन्नु नदिनिध्यादिरानं अशक्तस्यैवायालीय रस्तिणालानेम्भानो नह्यालंवादानिन चेवेयत्तिहिति ब्रह्मवेव र्भेसुवर्णहु प्रस्त्रेविश्वामित्रादान कालतुदेवत्वं प्रतिसानोद्यकानितो वेनामपिधेनुत्खेष्टुम्भुर्नेदानयोगतः॥ दातुर्वैदानकालेनुभेदव धर्मीत्यतरजः॥ प्रथमेत्यत्रमानेन श्राद्धा जालोत्तरगतेनानेन राम एन्स्त्वमेत्यप्यतरजः॥ प्रथमेत्प्रमाणो नो त्रसरेणुप्रवृत्तते॥ त्रसरेवष्टके हेयालिहोकापरमायावः॥ १६॥-

तारजसर्षीपस्तिस्त्वेतत्त्वयोगोरुपविष्टः॥ सर्षीष्टाः घट्यवेमध्यस्त्रियवस्त्वेवहस्तलापेवल्लेहे लकोमाध स्तेसुवर्णस्त्वेतशापलं सुवर्णाभ्यत्वारः पलानिभरणारेणाया तदर्वप्तस्त्वप्तेसुवर्णाभ्यत्वारः प्रववावि प्रकाशिताइति। हेतुललस्तमद्यतेविदेयस्त्वप्यमाधकः तेषांतशास्त्रादुर्धर्मयुगाराहेवराजतः। काषायप्रसाकृति हेयस्ताभिकः काषिकाप्रणाप्तरामधरणादित्यशतमानस्त्रानन्तः। उत्तुसेवतिकोनिष्ठोविहेयस्त्रप्राणानातः। काशेनु। सादेशतेसुवर्णानोहेस्तुर्गाभ्यत्वापलाहीनायाविविष्टोली— — — — — दीनारलस्तरो माहविष्टुरुद्गाहीनारामपैकैरघ्याविशन्यापरि कीर्तिः॥ सुवर्णस्त्वतिमाजगोरुष्टकउवात्तिकोष्टो। उत्तुलत्त्वायपलशतेनामः स्वादिशतिलाः॥ अतिवित्तेशताराः स्वादशक्तोजात्रावित्ताः॥ अथ धन्यमानो॥ धान्यानिष्टांहे यवगोधमधान्यानितिलाः॥ यवगोधमधान्यानितिलाः केहुकुलत्यकाः। माजामुद्गामस्त्राभ्युनिष्ठावाः शपामसर्वपापे॥ गवेधुकाश्चनीवाच आदकोप्यसर्वीनकाः। चरणाकाश्चेवधान्यान्यव्यादवेवत्। धान्यानिष्ठीहयः॥ गवेधुकाकसकाः। नीवाचाच्चरणपौरीहयः॥ सर्वीनकाः। वर्त्तुलकलापाः। वीनकाः। प्रधिकविशेषाः। अदिंशन्मतो यवगोधमधान्यानितिलाः॥ यवगोधमधान्यानेषुवाद्याः। कमशोमीवत्तुर्गाप्त्रोमोऽनिः। त्रावीविशेषाः। कुनैव

उच्चते विंशत्पादो सो रितेव संवधते। कुम्भेश्वर दशभिन्नगीराधा यसंख्या जकीन्ति॥ अविष्ट्य सुग्रो दुकुंजो देशाद्य
 यं प्रश्नैः वार्तिकालं विदेशां कुंजं विषयं संहारं मृष्ये रिति॥ अथ अन्तमाने॥ मार्कं उत्तिर्युपावो॥ परमामार्कं संस्कृतं
 वसंरोक्तं संहारजा॥ बालाम् वेव नि हृतं व्रक्तावाप्यवो युलं क्रमहृष्टं युग्मा युग्मा युग्मा युग्मा॥ अते यु
 ज्ञस्य प्रदेशिन्यावासः प्रारेशउच्चते। तात्परं स्फूर्तो मध्यमया गो कर्मा श्वा प्यन्यमया॥ कानिष्ठप्रावितस्तद्वाद
 गो-युतिकः स्वतन्त्रारतिस्वयं युलिपवर्णिताब्दिः यस्त्वकं विशितिः॥ वचार्दिविंशति श्वेतवरक्तस्यादेहुलानितु
 किञ्चुकः स्वतन्त्राद्विलिपत्तिः वर्णविशितं हुलाः॥ व्यस्त्वयस्यां युलं युतिवर्णवर्तुर्द्वप्रकान्तिः॥ अतु उर्वरुपुरो नालिहृतं
 या स्त्रीतयबोचुलैः॥ अनुजात्वे यातानन्त्वमादुःसंख्याविदो जनाः॥ धर्मादुःसंख्याविदो याप्याद्यतिरुपदेशयत॥
 गद्यतिरित्रजातिः क्रांतो याप्याद्यतुः सहस्रं द्वेष्ट्वा भृत्युत्त्ववर्गुरुगो निस्मरणात्॥ अथ योधनः सहस्रातिरात्मायातनं उपर्कीर्ति
 ते॥ द्वयप्रतिः॥ इत्याहसेनदेवेनविशिताविवर्त्तेनैतद्वर्त्ताव्यवगावं मं ब्राह्मणो याददातियाः॥ वसिष्ठादशहस्र
 नवं शेनदस्य वेशास्त्रमेततः॥ पंचवा भृत्यिकादद्यादेत्तद्विवर्त्तेनैतद्वर्त्ताव्यवगावं मं ब्राह्मणो याददातियाः॥ वसिष्ठानिव
 वर्त्तनेऽविज्ञाग्नीनेऽगोर्वम्प्रान्माहप्रज्ञापतिः॥ वद्वविस्तिः॥ गवाशतं वृषभश्चिका यत्वतिरेदद्यं वित्तिः॥ एतद्वेन
 में मात्रं तु जाङ्गेव विदो जनाः॥ विष्टुभ्यर्मज्ञो यद्युत्यन्तमाप्ना ज्ञातिनरः संवर्त्तरं द्वित्ताएकं गोर्वम्प्राप्नेतु तु तु ॥ १५

यो ज्ञेविवस्त्रोः॥ कुंडमें द्वयादिवाल्ये दुलाप्रकरणाएव॥ अथ योमनिर्णयः॥ क्षत्यायनः॥ पाप्यादुतिहा
 दशपर्वं दूरिकारसादिनावेस्तु विपर्वं स्त्रिकां देवे तु त्रिर्युनवहयतहविः स्तोंगरितिः स्त्रिवित्तञ्च पावको वासेन
 शमीपलाशन्यग्राघसंस्वेदको द्वावाः॥ अश्वत्यादुवेशित्वा त्रिश्वेत्वा देवतानवरतसंज्ञाः॥ शत्रुवद्वरद्वारास्त्रुखरि
 रश्चित्यात्मिकाः॥ कालायनः नां युद्धादविकाकायासमित्युलतया त्रिवित्तनवियुक्तात्वावेनसक्त्यन
 पाटिका प्रारेशान्वाभिकानो नानताधार्यादिशाविकाना न स पर्वामित्कायोहमकर्म सुन्तानताः॥ तथात
 शोकवस्तु संपज्जेया स्वेतदतु करियता यवानायिवो धर्माद्वाहितायामिवशासयाः॥ अत्यं दृश्यमनादे
 शोकसंतुष्टिविद्धीयते॥ मंत्रस्यस्वतायाद्युप्रजायतिरिति स्तितिः॥ मंत्रः स मल्लाव्यादतयः॥ देवता प्रजापतिः
 देवताकोमेत्रात् ज्ञावमल्लमेत्रास्वेदितव्यः॥ सवगास्ते प्रतावादिनमोत्त्ववतुर्धर्यतश्च सत्तमादेवतायाः
 खकेनामपलमेत्रः प्रकीर्तिः॥ विष्टुभ्यर्मज्ञेयता द्यत्याजेयता कार्यमध्यलोकेत्प्रथा युद्धः॥ शून्यप्रतिनिधिं कुरु
 यीत्यप्यदोवाराभिवादप्राप्येवीनस्तिः॥ सादरेपनव्रतिनिधिं कुरु यी सर्वालोकेयः प्रतिनिधिभूषितविद्वात्मना
 भूषितविनिधिलदला प्रदाप्तिप्रयोगवेति॥ अथ शुपूर्वकः॥ विभूषामिक्रः॥ संएत्यपूर्वपूर्वेताऽन्तिज्ञाकर्म
 कारयते॥ अशूत्यकारयन्त्रकर्मवित्तिद्येवमुत्पत्तता त्रावालः वेवाय्य स्वच्छित्वैव व्यावियेष्टहमागतो॥

अहंयेन्मधुपकैरास्तातकं त्रियमेव वा परिशिष्टे वरस्य या प्रवेषात् छात्वा एत्यवोदितः। मधुपर्वस्त
विहेयोपन्यशारेव पिदातरि। वद् इत्यर्द्यमात्रो पलक्षणं। मधुपकौ मत्ता नाता सव चिंजाय छात्वीय मात्रिं
न्यंत छात्वीय एत्यानुसारेण कार्यः। आत्विन्यशाखाय मधुपर्वसंहृतस्य वलत्तराच्चिज्या धिकारात्